

ולרי יצא מברית-המועצות במירמה וחזר אליה בדרכו שוודי מזויף כדי להוציא משם את אשתו, ילנה (למטה) שאותה נשא כשהיתה בת 14

ציון צמיר, העולם הזה

קשה מאוד לדעת איזה חלק מסר פורו של ולרי סיחרולידה הוא אמת ואיזה הוא רימיון. גם כיום, לאחר שיחה ממושכת עם ולרי, ולאחר שר-איתי צילומים ותעודות שונות וניסיתי לאמת את סיפורו המדהים, אינני יודעת מה אמת בפרשה.

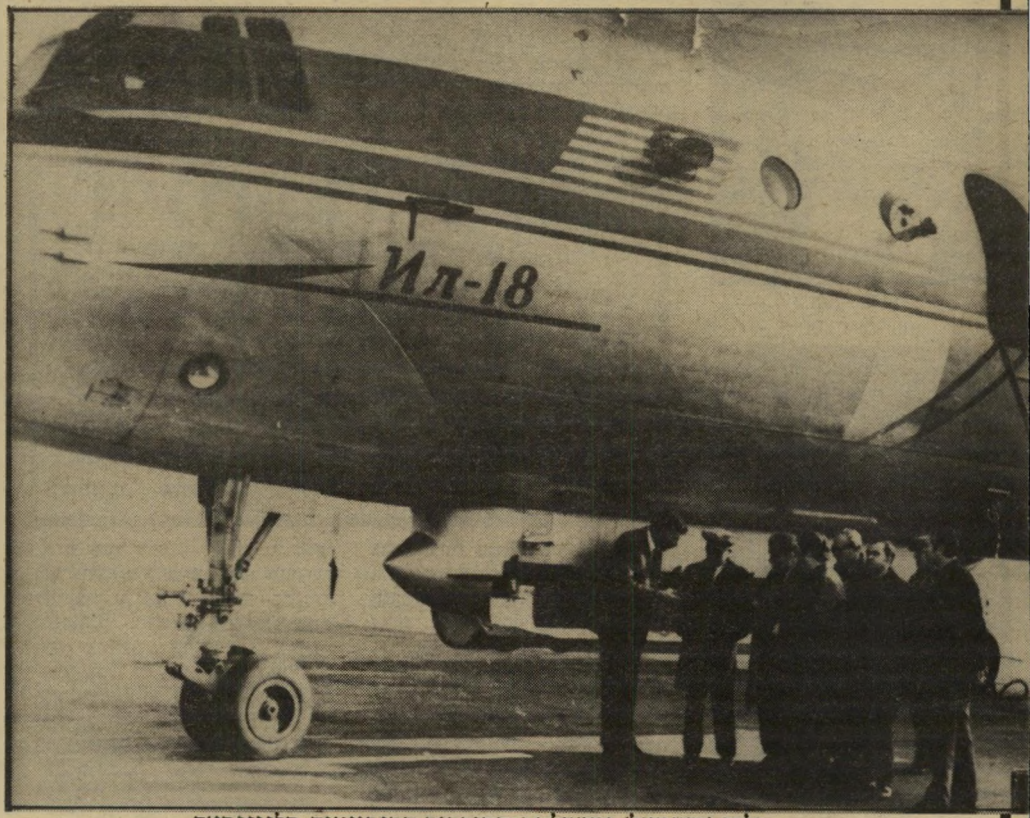
מה שברור הוא כי ולרי (43), הוא מרען רציני, שסיים את לימודי הפי-סיקה הגרעינית בברית-המועצות ועבד שם בפרוייקטים סודיים וחשובים. כידיו של ולרי תעודות המוכיחות זאת וקטעי-תענוגות על חלקו בפרוייקט האחרון שניהל שם, מחקר על בריקת האטמוספירה בתחום האטום.

מכיון שולרי היה מרען בתחום זה סודי ורגיש, לא ברור כיצד הצליח לצאת מברית-המועצות ולעלות לישראל, אבל הוא עשה זאת בשנת 1983. לדבריו, רצה לעלות לישראל כאשר עלו הוריו, בי-1972. אולם כל בקשותיו הושבו ריקם. על כן החליט להתחכם. מאחר שהוא יליד גרוזיה, חזר בשנת 1983 לטביליסי, עיר מולדתו. שיחד את מי שצריך היה לשחרר, התגורר בביתם של הוריו והציג את עצמו כפועל שחור. לדבריו קיבל כך את היתר-היציאה. הוא עזב את רוסיה, ואילו אשתו ובנו נשארו שם.

ולרי נולד ב-1945 בטביליסי, למישפחה יהודית ציונית. הוא הצטיין בלימודיו ואחרי שסיים את האוניברסיטה בגרוזיה נשלח לעשות את הרוק-טוראט שלו בלנינגראד. שם הכיר וזג מדענים יהודים שלמדו איתו. כאשר נולדה בתם, ילנה, עזר ולרי כגידולה כמו אב. כשהורים היו עסוקים, טיפל

אנוכי-ססיה

ולרי (משמאל) ומישלחת-החקרים הסובייטית בלנינגראד אסלה מבדולח

הגבר גדליהקומה בתינוקת הקטנה. הוא לקח אותה לגן ולשיעורי-הבלט, והיא התיחסה אליו כאל אביה.

אסלה מבדולח

כאשר סיים ולרי את הדוקטוראט שלו התמנה לפרופסור-חבר באוניברסיטת לנינגראד, והקאריירה שלו ניבטתה. גם מצבו הכלכלי היה מצוי. הווילה שלו בלנינגראד היתה בת שלוש קומות ובה מעלית. הרהיטים היו עתיקים ומפוארים והקירות מנוספים משי.

בתצלומים שהביא איתו נראים חבריו למחלקה באוניברסיטה כשהם חוגגים במסיבה בביתו. הבית נראה יותר כמוסיאון, או כארמון מאשר רידה של אורח בריית-המועצות. ולרי מספר בחיוך כי האסלה בשירותים היתה עשויה מבדולח, שהוא הזמין אצל אומן מיוחד.

בי-1978 עלתה כל מישפחתו של ולרי מגרוזיה לישראל. הוא נשאר שם לבדו והוכרז לו שלעולם לא יקבל היתר-יציאה.

בי-1978 נפצע חברו הטוב של ולרי בתאונת-דרכים קשה. כאשר שכב בבית-החולים, הביע החבר את רצונו לבנות, ילנה. הוא שאל מה יעלה בגורלה אם ימות מהפציעה. ולרי, כדי להרגיע את ידידו, הבטיח שאם יקרה לו משהו הוא ישא את ילנה לאשה. ילנה היתה אז רק בת 14, צעירה מוולרי ב-19 שנה.

כאשר יצאו מבית-החולים שאלה הילדה את ולרי אם התכוון ברצינות למה שאמר לאביה. התביישתי לענות לה בשלילה ולא רציתי לעלוב בה. אמר ולרי, ולכן ענה לה שהוא רוצה להתחתן איתה. אז חיבקה אותו הילדה ואמרה לו שהיא אוהבת אותו כבר שנים רבות וכי היא רוצה להיות אשתו. כאשר ביקרו השניים למחרת את האב הפצוע דרשה ילנה מוולרי שיחזור על הצעת-הנישואין שלו, והצליחה לשכנע את אביה שישכים.

ולרי ידע כי בלנינגראד אין לו כל סיכוי לשאת לאשה ילדה בת 14, אבל חשב שאם יסע איתה לעיר מולדתו, טביליסי, יצליח לסדר משהו. הם נסעו לשם, אבל אפילו בגרוזיה לא מצא משהו שהיה מוכן להסדיר לו נישואין רישמיים לילדה בת 14, לכן ערך חופה יהודית וכתב כתובה.

הווג הצעיר חזר ללנינגראד. הם התגוררו בביתו המפואר של ולרי, ואילו ילנה הלכה בכל בוקר לבית הספר. כעבור שנה נולד בנם היחיד, יעקב.

למרות מישרתו היוקרתית, ביתו המפואר ואשתו היפה, המשיך ולרי להתגעגע לציון. הוא רצה לעזוב את רוסיה ולחיות בארץ דמוקרטית. בשנת 1983 החליט לסדר את היתר-היציאה שלו מרוסיה באותה הדרך שבה הסדיר את נישואיו. באותו זמן כבר היה נשוי באופן רישמי לילנה, שהגיעה לגיל הבגרות.

הוא חזר לטביליסי, שיבש כמה